

от своя страна и Атанас Далчев заявява: “Как обичах някога поезията на Яворов! Цялата ми младост мина под нейното обаяние; за мене Яворов беше най-големият поет, единствения. Аз го обичам и сега. Но, трябва да призная, имам някои основни възражения. И първото от тях се отнася до онова, което бих нарекъл театралност. Театралността е вероятно уместна и хубава в театъра, но в поезията тя е недостатък, както литературата в живописата. Дразни ме в стиховете, а и в живота на Яворов позата, театралния жест и това непрекъснато занимание с “вечните въпроси, които никой век не разреши”. Когато е писал, той ясно е мислил твърде много за публиката си.”

На Далчев, както и на Симеон Радев, не му харесва известна претрупаност на стиха на Яворов, играта на контрастите, високите сравнения; всичко това му изглежда риторично и театрално, позиране и кокетиране с душевни страдания и смутове, напълно противоположни на неговата поетика и естетика. Понеже става дума за противоположни естетики, ние напълно разбираме Атанас Далчев, но в едно не сме съгласни: едва ли можем да обвиним поета в поза и театралничене, защото пред смъртта не се позира, а още повече пред собствената смърт. Освен това истината за “ужасния призрак”, така убедително проповядвана, трудно може да разколебае.

Разбира се, тук става дума за различни естетически предпочитания, споделяни от различни творчески индивидуалности. Ако ви интересува моето мнение по този въпрос, като поезия аз повече харесвам “Градушка”, отколкото “Смъртта” и напълно споделям възраженията относно абстрактността и претрупаността на неговия стих. И все пак докато в своята “Градушка” Яворов още се движи в руслото на българската национална традиция, в “Безсъници” той поставя някои общочовешки проблеми и се издига до равнището на европейския литературен процес. В този смисъл той е първият български поет, който получи европейско признание. Може да се каже, че неговите “Безсъници” са българския вариант на “Цветя на злото” на Бодлер, с които българската поезия излиза извън рамките на националната ни ограниченост и въпреки езиковите бариери принуди европейския читател да се обърне към него и да го признае като един от най-големите поети не само на двадесети век. Затова, макар стиховете на Яворов през първия период да са по-внушителни художествено, през втория период те са повече фило-